

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

נשא

(חלק בח שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת נשא, ה"א סיון, ה'תשפ"ה (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

נשא

— „אחד יולדת שנים¹⁰“, „יולדת לשתי שנים יולדת בכל שנה¹⁰“.

פאָרוואָס איז רש"י משנה¹¹ פון די אַלע ערטער און קלייבט אויס צוויי ענינים¹² — „אם היתה יולדת בצער תלד בריוח . . שחורים יולדת לבנים¹³!“!

[ולהוסיף ולהעיר — אַז אויך דער רמב"ם¹⁴ ברענגט בלויז צוויי פון די

שניהם מאחר שתוכנם חד הוא (ובפשטות זהו הטעם שלא נפרטו בשאר המקומות). אלא שצער¹⁵, דה"ל לרש"י לכתוב הכלל (כעורים . . נאים) ולא הפרט (שחורים . . לבנים). וראה לקמן הערה 41.

(9 ספרי, ברכות*, ירושלמי, תוספתא ובמדב"ר (שם, כה).

(10 במדב"ר שם.

(11 להעיר ג"כ משינוי לשון רש"י „תלד בריוח“ — דלא בככל מקומות הנ"ל „יולדת“, וכל' רש"י עצמו „שחורים יולדת לבנים*“ . וראה לקמן הערה 39.

(12 בדפוס שני דרש"י מביא גם „קצרים יולדת ארוכים“. ובשני כתי' רש"י (שתח"י) מביא „נקבות תלד (יולדת) זכרים“.

(13 ולהעיר, שגם במדב"ר (שם, מא) מביא רק „יולדת בצער יולדת בריוח יולדת כעורים יולדת לבנים“ (אלא שמקדים „שאם היתה עקרה שהיא נפקדת“).

(14 הל' סוטה פ"ב ה"י. ולהעיר, שלהלן פ"ג הכ"ב) כתב: ה"ז מתחזקת ופני' מזהירות ואם ה' בה חולי יסור ותעבר ותלד זכר (ורק אח"כ מביא דרשת חז"ל שהביא בפ"ב שם — ובשינוי לשון) ואם

(* בהעתקת הברייתא ונשמט שם „נקבות יולדת זכרים“ — משאי"כ בגני' שם לפני' הועתקו ד' הדברים שבסוטה שם וראה דק"ס שם. ועוד. ואכ"מ. (* בכת"י רש"י אחרים שתח"י — „תלד . . תלד“ (וכ"ה ברמב"ם שבהערה 14), ובכת"י אחרים — „יולדת . . יולדת“ אבל בדפוס ראשון, שני ודפוסים הנפוצים הוא כבפנינים.

א. בסיום פרשת סוטה זאָגט דער פסוק¹, „ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע“. די ווערטער „ונזרעה זרע“ טייטשט רש"י (נאָכדעם ווי ער איז מפרש „ונקתה — ממם המארים כו“, כדלקמן סעיף ג) „אם היתה יולדת בצער תלד בריוח אם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים“.

איז לכאורה תמוה: דער מקור פון דעם פירוש איז אין ספרי², גמרא (מס' סוטה³) ותוספתא⁴ (ועד"ז⁵) — אין ירושל' מי' און תנחומא⁶) — און אין די אַלע ערטער ברענגען זיך נאָך עניני ברכה — „נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים“ (און אין עטלעכע ערטער (אויך⁷)

(1 פרשתנו ה, כה.

(2 על אתר. וראה גם במדב"ר פרשתנו פ"ט, כה [אבל ידועה השקו"ט האם ראה רש"י הבמדב"ר כמו שהוא סדור לפנינו].

(3 כו, א. וכן בברכות לא, ב (וראה לקמן שוה"ג להערה 9).

(4 סוטה פ"ב, ד.

(5 אלא שבירושלמי ותנחומא (וכן במדב"ר שם, מא) מצרף שתי הדיעות (דרע"ק ור"י בסוטה (ברכות) וספרי שם) יחד: אם היתה עקרה נפקדת יולדת בצער כו'.

כן להעיר, שבירושלמי (וכן במדב"ר) שם נלמד מהיתור, „ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא“ (אבל בירוש' שם ממשך: ולית לי' לר"ש ונקתה ונזרעה זרע). ובתוספתא שם: מה ת"ל ואם לא נטמאה האשה. ובתנחומא שם: שנאמר ואם לא נטמאה האשה וגו' (ובתנחומא באבער (שם א) הועתק כל הכתוב). ואכ"מ.

(6 סוטה פ"ג ה"ד.

(7 פרשתנו א.

(8 אבל זה שבירושלמי, תוספתא ותנחומא שם מפרט „כאורים (כעורים) יולדת נאים שחורים יולדת לבנים“ — י"ל דרש"י לא הוצרך לפרט

הָאָבֶן קִינְדֵּעֵר²⁰, נָאָר אַז „תִּלְד בְּרִיּוּחַ . . יוֹלְדַת לְבָנִים“?

אין גמרא²¹ (וספרי²²) ברענגט זיך אַ פֿלוגתא צווישן ר' עקיבא ור' ישמעאל: ר' עקיבא זאָגט „ונקתה ונזרעה זרע שאם היתה עקרה נפקדת“, זאָגט אויף דעם ר' ישמעאל „אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו כו' א"כ מה ת"ל ונקתה ונזרעה זרע שאם היתה יולדת בצער וכו'“. זאָגן מפרשים²³, אַז רש"י לערנט ניט ווי רע"ק „שאם היתה עקרה נפקדת“ מצד דער קשיא פון ר' ישמעאל „אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו“, און דער־פֿאַר נעמט ער אָן דעם פירוש פון ר' ישמעאל.

אַבער לכאורה איז אַ דוחק (גדול) צו זאָגן אַז דאָס איז טעמו של רש"י (וואָס ער נעמט אָן דעם פירוש פון ר' ישמעאל) – וואָרום:

(א) די שאלה „אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו“ איז ניט אַזוי שווער (עכ"פּ – אין דרך הפשט), ווייל: (א) סתירה אַליין איז ניט מספיק אַז זי זאָל נפקד ווערן, נָאָר עס מוז זיין דוקא לאחרי קינוי הבעל²⁴. (ב) ובעצם הענין – וואָס איז דער גרויסער „געוואָלד“ אויב אָן

20 ולהעיר, שלפי פירוש זה מובן בפשטות ההמשך ד, ונקתה (ממים המאריים) ונזרעה זרע – ראה רא"ם שהובא לקמן ס"ג – דלא זו בלבד ש, ונקתה, שלא תענש ב, צבתה בטנה ונפלה ירכה" (שבית הרחם מתקלקל. חזקוני) – אלא „ונזרעה זרע“.

21 סוטה שם (ובברכות שם – מוחלפת השיטה).

22 שם – ובבבב"ר שם בשם ר"א ור' יהושע.

23 ס' זכרון. ועוד.

24 פרשתנו שם, יד ובפרש"י – וזה אינו תלוי בהאשה (ובמשנה ריש סוטה שקינוי צ"ל בפני שני עדים. אלא בפרש"י עה"ת לא הובא זה רק לענין סתירה – שם, יג).

ענינים (אַבער ניט די זעלבע צוויי וואָס רש"י ברענגט, נָאָר) „שאם היתה יולדת בצער תלד בריוח ה' דרכה לילד נקבות תלד זכרים“¹⁵].

דאָרף מען זאָגן, אַז ע"ד הפשט – ענינו של פרש"י על התורה (אני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא¹⁶) – קען מען מדייק זיין פון פסוק נָאָר די צוויי ברכות, וואָס ער ברענגט.

ב. וועט מען דאָס פֿאַרשטיין בהקדם התמי":

דער פירוש הפשוט פון „ונזרעה זרע“ איז – אַז אויב „טהורה היא“ וועט זי (ניט נָאָר ניט הָאָבֶן דעם עונש פון צבתה בטנה ונפלה ירכה¹⁷), נָאָר זי (וועט) הָאָבֶן קינדער. און אַזוי לערנען טאַקע כּמּה פּשטנים¹⁸, אַז „יתן¹⁹ לה השם זרע בשכר הקלון שאירע לה“.

ווי קומט עס, אַז רש"י – וואָס ענינו איז לפרש פשוטו של מקרא, כּנ"ל – טייטשט „ונזרעה זרע“ (ניט – אַז זי וועט

ה' דרכה לילד בקושי תלד במהרה ה' דרכה לילד נקבות תלד זכרים. ואכ"מ.

ובתיב"ע פרשתנו עה"פ „ותיפוק זכיא נזיוה מנהר – ראה פי' וינתן) . . ותתעבר בבר דכר" וראה זהר פרשתנו ככד, א: דמתעברא בברא דכר (וראה רע"מ שם, ב. זהר שם ככה, ריש ע"ב).

15 אלא ש"ל שכן היתה גירסת הרמב"ם בש"ס סוטה שם (ראה מס' סוטה עם שינויי נוסחאות כו' (ירושלים תשל"ט) ש"כ"ה בכמה כתי' ועוד).

16 פרש"י בראשית ג, ח. שם, כד. ועוד.

17 פרשתנו שם, כז (ועד"ז שם, כא"כב). וראה הערה 20.

18 רשב"ם, ראב"ע ועוד. וראה בבבב"ר (שם, כה) „כדי הוא הצער שינתן לה בנים כו'“ (אלא שממשיך „שאם היתה עקרה כו'“ – ראה לקמן בפנים בסוף הסעף). זהר שבסוף הערה 14. מדרש הגדול פרשתנו עה"פ. ועוד.

19 ל' הראב"ע.

מאליו, אַז דאָס איז דער פירוש הפשוט פון „ונקתה“, וכמפורש פריער אין דער שבועה וואָס דער כהן איז איר משביע „ואם²⁹ לא שטיית גוי הנקי ממי המרים המאדרים האלה!“

דער רא"ם לערנט, אַז רש"י באַוואָרנט דערמיט: מ'זאָל ניט מיינען אַז „ונקתה“ איז אַ הקדמה צו „ונזרעה זרע“ (ווי עס איז משמע פון פשטות לשון הפסוק, אַז „ונזרעה זרע“ איז אַ תוצאה פון „ונקתה“), און דער פשט פון פסוק איז „ונקתה מדברים המונעים הלידה ובוזה ונזרעה זרע“³⁰ – איז דאָס רש"י שולל און זאָגט, אַז „ונקתה“ מיינט „מהמים המאדרים שהוא ענין הצלתה מצביית הבטן ומנפילת הירך“ און „ונזרעה זרע עניין לעצמו“.

אַבער לכאורה צ"ע בזה:

(א) ווי פאָסט דער לשון „ונקתה“ אויף „דברים המונעים הלידה“ (וועלכע זי האָט געהאַט פון פריער)? דער פסוק האָט געדאַרפט זאָגן „ונרפאה“ וכיו"ב.

(ב) ועוד ועיקר: ווי קען גאָר זיין אַ קס"ד צו טייטשן „ונקתה מדברים המונעים הלידה“ – וואָס לפ"ז וועט אויסקומען, אַז דאָס וואָס ס'איז מפורש פריער בדברי הכהן „הנקי ממי המרים המאדרים האלה“ ווערט אפילו ניט דערמאָנט וואו דער פסוק רעדט וועגן קיום הדבר בפועל!

עד"ז איז קשה לויט דעם תירוץ פון גו"א, אַז רש"י איז אויסן צו באַוואָרענען מ'זאָל ניט טייטשן „ונקתה“ – „מן העונש“³¹ כמו ונקתה³² האיש מעון" –

אשה כשרה, אַן עקרה (אַדער אפילו מער ווי איין עקרה) וועט דאָס טאָן²⁵ בכדי צו נפקד ווערן בזרעא חייא וקיימא?

(ב) לאידך: די זעלבע שאלה קען מען פרעגן אויף ר' ישמעאל (ווי תוס'²⁶ פרעגט און בלייבט ביי אַ קשיא) „יטרו כל יולדות בצער וילדו בריוח“ (און ווי מפרשים זיינען אין דעם מפלפל).

(ג) די קשיא פון ר' ישמעאל איז „אם כן“ – דוקא אויף (לויט) פירוש ר' עקיבא „שאם היתה עקרה נפקדת“, ד.ה. אַז די ברכה „ונזרעה זרע“ איז געזאָגט גע- וואָרן (לויט רע"ק) בשייכות צו אַן עקרה – בעת אַז די תמי' אויף פירש"י איז – (התורה על הרוב הדבר) פאָרוואָס איז ער ניט מפרש אַז „ונזרעה זרע“ רעדט וועגן רוב נשים, אַן אשה הראוי' לילד²⁷ – אַז אין שכר פון איר קלון „יתן לה השם זרע“ (וכמובן בפשטות, אַז אויך אַן אשה וואָס האָט שוין קינדער, איז נאָך) אַ קינד אַ ברכה הכי גדולה²⁸).

ג. אויך דאַרף מען פאַרשטיין די התחלה פון לשון רש"י (אויף „ונקתה“), וז"ל „ונקתה, ממים המאדרים ולא עוד אלא ונזרעה זרע אם היתה כו" – דלכאורה: מאי קמ"ל אַז „ונקתה“ מיינט „ממים המאדרים“? ס'איז דאָך מובן

(25) וראה ברכות שם גבי חנה שאמרה „אלך ואסתתר כו" (וכבר שקו"ט במפרשים בארוכה הא"ך היתה מותרת לעבור על איסור יחוד כו'. ואכ"מ).

(26) סוטה שם. – וביפה מראה לירושלמי סוטה שם, דוהי שיטת רש"י בן לקיש (בירושלמי שם). ע"ש.

(27) ראה גם מדרש הגדול פרשתנו עה"פ. וכן מוכרח ברמב"ם פ"ג שם שכתב „ותתעבר ותלד זכר“ אף שבפ"ב שם מפורש (ע"פ סוטה שם) „שלא נאמר בתורה ונזרעה זרע אלא בראי' לילד“.

(28) וצ"ע לכאורה בדבק טוב על פרש"י כאן: אם יש לה בנים מה קורת רוח יש לה לכן פירש (רש"י) אם היתה כו'.

(29) ה, יט.

(30) ראה זהר שהובא לקמן הערה 34.

(31) ראה ספורנו כאן. מלבי"ם. ועוד.

(32) לקמן פסוק לא.

דמאררים)³⁵, „ונזרעה זרע“³⁶.
און דערפאר לייגט צו רש״י „ונקתה,
ממים המאררים“: דאָס איז ניט (אַזוי)
אויף צו שולל זיין אָן אַנדער פירוש
אין „ונקתה“, נאָר אויף צו מדגיש זיין
ווי דער „ונזרעה זרע“ שלאח־ז׳ איז אַ
תוצאה פון די „מים (המאררים)“.

עפ״ז קומט אויס, אַז דער „ונזרעה
זרע“ איז אַ טייל (והמשך) פון דעם
„ונקתה ממים המאררים“. איז במילא ניט
קיין קשיא פאַרוואָס דאָס ווערט ניט
געזאָגט פריער ביים משביע זיין די אשה –
ווייל דער כהן זאָגט דעם ענין נאָר
באופן כללי – „הנקי ממי המרים גו״,
און דערנאָך איז דער פסוק מפרט אַז
דער „הנקי ממי המרים“ איז כולל אויך
דעם פרט³⁷ פון „ונזרעה זרע“.

ה. ע״פ כל זה וועט מען אויך פאַר-
שטיין פאַרוואָס רש״י איז מפרש „ונזרעה
זרע“ – „אם היתה יולדת בצער תלד
בריוח אם היתה יולדת שחורים יולדת
לבנים“:

וויבאַלד לויט רש״י איז דער „ונזרעה
זרע“ אַ פעולה פון די „מים המאררים“,
תמורת פעולתם ההפכית אויף דער „אם
שטית“, איז מסתבר, אַז דער אופן פון
דער פעולה לטובה איז בדוגמא צו אופן
פעולתם להיפך:

35) ובפרט שהמים עצמם „קדושים הן“ (רש״י
פרשתנו ה, יח), ונקראים „מרים“ רק „על שם סופן
שהם מרים לה“ (רש״י שם. וראה רש״י שם, כד).
ולהעיר מזהר ורע״מ פרשתנו (קכד, ב) ד, „ונקתה
ונזרעה זרע“ הוא דוגמת „וימתקו המים (המרים)“
דמרה (בשלח טו, כג).

36) להעיר מפרש״י ויצא (ל, טז): המים נעשין
כו׳.

37) ובפרט שהפרט ד, „ונזרעה זרע“ אינו ענין
בשעת מעשה [אלא שאם ה׳ ענין בפ״ע לגמרי
(ולא שיידך להונקתה ממים המאררים) הו״ל
להכהן לפרטו בהשבועה].

וואָרום וויבאַלד דער פסוק זאָגט
בפירושו פריער „הנקי ממי המרים המאר-
רים האלה“, איז מהיכא תיתי לומר אַז
דער זעלבער לשון „ונקתה“ בסיום הענין
מיינט אַן אַנדער ענין („מן העונש“)?

ד. וי״ל דעם ביאור בכל זה:

רש״י בפירושו קומט פאַרענטפערן אַ
שאלה פשוטה אין פסוק: וויבאַלד אַז
ביים משביע זיין די אשה ווערן אויסגע-
רעכנט אַלע פרטים וועלכע וועלן געשען
בתוצאה פון שתיית „מים המאררים“ –
סיי „אם לא שכב גו״ און סיי אויב
„שטית תחת אישך³³“ – איז ווי קומט עס
אַז דערנאָך, ווען דער פסוק רעדט וועגן
די תוצאות בפועל, ווערט נתוסף אַ נייער
ענין – „ונזרעה זרע“ – וועלכער איז
ניט פאַראויסגעזאָגט אין דער שבועה?

און – אויף צו באַוואַרענען די שאלה
איז רש״י מעתיק „ונקתה“ און זאָגט
„ממים המאררים ולא עוד אלא ונזרעה
זרע אם היתה יולדת כו״ – וואָס דער-
מיט וויל רש״י מדגיש זיין, אַז מיט
„ונזרעה זרע“ מיינט ניט די תורה צו
מוסיף זיין אַ שכר סתם וואָס זי באַקומט
(מצד דעם קלון וואָס זי איז דורכגעגאַנ-
גען), נאָר דאָס איז אַ תוצאה ופעולה פון
די „מים (המאררים)“ גופא³⁴. דהיינו, אַז
ניט נאָר וואָס די מים וועלן ניט פועל
זיין קיין פורעניות (עס וועט פון זיי
בטל ווערן דער „מאררים“), נאָר אדרבה
– „ולא עוד אלא“ – די מים וועלן
נאָך פועל זיין אַן ענין של ברכה (היפך

33) שם, יט-כ.

34) וראה זהר פרשתנו (קה, סע״א ואילך):
אלין מיין עאלין בגווה ואתהפכן מתיקן ונקאן
גרמה וקיימין בגווה עד דמתעברא . . . הוּו משפרי
. . . ברא שפירא נקי כו׳ (והיינו שגם ה„ונקתה“
הוא פעולת המים). וראה הערה הבאה.

משא"כ די אַנדערע ענינים וואָס חז"ל ברענגען – „נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים" (ועד"ז), „אחד יולדת שנים", „יולדת לשתי שנים יולדת בכל שנה" (האָבן ניט אין זיך קיין תכונות, וועלכע האָבן עפעס אַ שייכות ודוגמא צו דער פעולה (ביי „שטית") פון די מים המאָררים.

ו. דער ענין – אַז דער „ונזרעה זרע" איז ניט סתם אַ שבר, נאָר אַ תוצאה פון די „מים המאָררים" עצמם – איז אויך מתאים מיטן תוכן פנימי פון ענין הסוטה:

בתחלת הענין, אויפן פסוק⁴² „איש . . כי תשטה אשתו" זאָגן חז"ל⁴³ „אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות". ד.ה. אַז ענין הסוטה איז מרמז אויף דעם „רוח שטות" וועלכער גיט די אפשריות און איז גורם אַז דער אדם זאָל זיין אַן „עובר עבירה". וואָס דאָס איז דער ענין פון קינוי וסתירה בעבודה רוחנית, אַז אַ איד באַהאַלט זיך (קערט זיך אָפּ) פון דעם אויבערשטן⁴⁵ (דער איש פון כנסת ישראל) אע"פ אַז דער „איש" האָט מקנא געווען און אַנגעזאָגט

כשם ווי ביי דער פעולה ההפכית וואָלטן די „מים המאָררים" איר ניט נאָר „מחסר" געווען מן העולם (כפרש"י³⁸ „המאָררים, המחסרים אותה מן העולם") – נאָר דוקא אין אַן אופן פון צער און יסורים (וצבתה בטנה ונפלה ירכה),

אַזוי אויך די פעולה לברכה פון די „מים" (ביי „לא שטית") – איז ניט נאָר אַז זי וועט האָבן קינדער („ונזרעה זרע"), נאָר דער אופן פון „ונזרעה זרע" איז להיפך פון צער: „אם היתה יולדת בצער תלד בריוח"³⁹; ועד"ז – „אם היתה יולדת שחורים יולדת לבנים" – בניגוד צו דער „שחרות" הפנים⁴⁰ וואָס עס ברענגען די יסורים פון „צבתה בטנה ונפלה ירכה"⁴¹.

38) שם, יח.

39) ועפ"ז יומתק הטעם שרש"י מדייק „תלד בריוח" (ולא „יולדת") – ראה הערה 11 – להדגיש שזהו ענין בהאשה גופא (היפך הצער שהיו המים גורמים בהאשה*); משא"כ „יולדת לבנים" הו"ע בהולד.

40) ולהעיר שבפשטות מראה המים ה' שחור מצד העפר המעורב בהם (וראה ירושלמי סוטה פ"ב ה"ב).

41) כמובן בפשטות (וראה משנה סוטה כ, א. רמב"ם הל' סוטה פ"ג הט"ז) „פני' מוריקות" – ועפ"ז יומתק הא דרש"י מביא ענין זה, ולא „כעורים יולדת נאים" (ראה לעיל הערה 8). וראה לקמן הערה 56.

42) ה, יב.

43) סוטה ג, א. – ובתנחומא פרשתנו (ה) „אין המנאפין כו"י הובא בפרש"י עה"ת עה"פ. – ולהעיר שבתנחומא ופרש"י „שתכנס*." וראה פרש"י עה"ת וישלח לב, ט.

44) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 311 ואילך.

45) ראה רש"י תשא (לב, כ) „נתכוין לבדקם כסוּתוֹת". ובמדב"ר פרשתנו (פ"ט, מד ואילך) דרש כל הפרשה על חטא העגל. ע"ש.

* ועד"ז הגירסא בסוטה שם („נכנסה") – בע"י, כמה כת"י ועוד (ראה מט' סוטה עם שינויי נוסחאות הנ"ל). וכ"ה בהמשך הגמ' שם (גם לפנינו) „אין אדם מקנא כו' אא"כ נכנסה כו'".

איידער דער איד טוט תשובה איז דאך האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה⁵², מען טאָר ניט טאָן אַ חטא מיטן חשבון אַז צוליב דעם וועט מען האָבן דעם עילוי פון תשובה⁵³;

דוקא לאחרי ווי ס'איז פאראן די תשובה בפועל – דעמאלט ווערט נתגלה אַז די כוונה פון דעם איז געווען⁵⁴, אַז עס זאָל זיין (ניט נאָר דער „ונקתה“ ווי קודם החטא, נאָר) „ונזרעה זרע“, צו אויפֿטאָן אַן עלי' נעלית יותר, ובריוח⁵⁵, ולבנים⁵⁶.

ו„ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין“⁵⁷ – אַז תמורת דעם צער ויסור־רים פון חבלי משיח ווערט ריח, און אַנשטאָט דער „שחרות“ פון גלות („הוֹ-שחרו פניהם של ישראל . . כשולי קדירה“⁵⁸) ווערט „לבנים“, דער אור הגאולה.

(52) משנה יומא פה, ב.

(53) וכן מצד הזדונות – שלפני עשיית התשובה ה"ה גקה"ט לגמרי והיפך רצונו ית, והפיכתם לזכיות הוא חיזוק גמור. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ז (ע' 111 ואילך) שלכן לא שייד לומר עליהם שהם בגדר „דבר שיש לו מתירין“ (ע"י התשובה). ע"ש.

(54) ראה לקו"ש ח"ה ע' 65 ואילך ובהערות שם. ח"ח (ע' 395; 398). חכ"ז שם (ע' 109-10). 114*5.

(55) פעולת התשובה (מן המיצר קראתי) – ענני במרחב (תהלים קיח, ה).

(56) אם יהיו חטאים כשנים (ואדום שהוסיף וגם לקה – שחור הוא (נדח יט, א. וש"נ)) כשלג ילבינו (ישעי' א, יח).

– ומתאים להמבואר לעיל (הערה 39) ש„תלד בריוח“ הו"ע בהאשה (כי זהו העילוי שבהבע"ת עצמו, שעבודתו היא ב„ריוח“, מרחב), ו„ולדת לבנים“ הו"ע בהולד (וברוחניות – מה שהחטאים מתלבנים ונהפכים לזכיות).

(57) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(58) מגילה יא, א. וראה שהש"ר עה"פ (שה"ש א, ה) שחורה אני גו' ועוד.

„אל תסתרני“, „לא יהי' לך גו' על פני“⁴⁶, און באַהאַלט זיך⁴⁷ מיטן „איש אחר“ – דעם יצר הרע.

און דער ענין פון „ונקתה ונזרעה זרע“ ווייזט אויף דעם ענין התשובה. דורך תשובה ווערט ער ניט נאָר ריין („ונקתה“) פון טומאת החטא, נאָר נאָכ־מער – עס ווערט אויפֿגעטאָן אַן עילוי לגבי פריער, כמאמר⁴⁸: מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין.

און דאָס באַוואָרנט רש"י (אויך לויט'ן תוכן פנימי), אַז דער „ונזרעה זרע“ – די עלי' שעל ידי תשובה – איז ניט סתם אַ (זייטיקער) ענין, נאָר דאָס נעמט זיך פון די „מים המאריים“ גופא. די עלי' איז פאַרבונדן דערמיט וואָס די „מים המאריים“ גופא איז מען מהפך לטוב, אתהפכא⁴⁹ כו' וטעמין מדרו מליתקא⁵⁰, זדונות נעשות לו כזכיות⁵¹.

און דאָס איז דער טעם פנימי פאַר־וואָס דער ענין פון „ונזרעה זרע“ שטייט ערשט לבסוף הפרשה (ווען עס קומט אַרויס בפועל), און ניט פריער, אין דער שבועה וכו' – ווייל דער ענין, אַז דורך דער ירידה כו' אין חטא („סוטה“) קומט אַרויס דערנאָך אַן עלי' לגבי לפני החטא – קען ניט שטיין בגלוי לפני עשיית התשובה.

(46) יתרו ב, ג.

(47) עדמשנ'ן אם יסתר איש במסתרים (ירמי' כג, כד).

(48) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד (בשינוי לשון).

(49) זח"א ד, א. תניא ספ"י.

(50) ע"ד לשון חז"ל (מנחות מד, א): מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר.

(51) יומא פו, ב.

איז בטל געוואָרן דער שעבוד⁶¹ (צער),
און נאָכמער „ולכל בני ישראל הי' אור
במושבותם"⁶² —

און מען גייט צו דער גאולה האמי-
תית והשלימה אין אַן אופן פון „בשובה
ונחית תושעון"⁶³, ובמהרה בימינו ממש.

(משיחת ש"פ נשא תש"נ)

61 ר"ה יא, רע"א.

62 בא י, כג.

63 ישעי' ל, טו. וראה אוה"ת בא ס"ע שה
ואילך. המשך וככה תרל"ז בסופו.

און דער „ריוח" ו„לבנים" הויבט זיך
אַן נאָך לפני הגאולה, אין די לעצטע
רגעים פון גלות⁵⁹

— כימי צאתך מארץ מצרים⁶⁰, וואָס
נאָך זייענדיק אין מצרים לפני הגאולה

59 הנהגה של חסדים המגולים דוקא.

ואף שיטורי הגלות הם בכדי לברר ולזכר את
בני — הרי הקב"ה „יכול לתקן שלא ע"י יסורים
וזהו שאנו מבקשים מחוק ברחמיך הרבים אבל לא
ע"י יסורים כו' כי הוא כל יכול" (אוה"ת מטעי ע'
א'שצא). וראה ס' השיחות תש"ד ע' 15.

60 מיכה ז, טו.

